

Наталія КУЛАЛАЄВА, д.пед.н., доцент

Ганна АНОХІНА, старший викладач

кафедра педагогіки та психології

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТРЕНІНГОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ФОРМАТІ ОНЛАЙН

Одним із викликів ХХІ століття, що суттєво вплинув на систему освіти, й зокрема професійну підготовку у вітчизняних закладах вищої освіти виявився COVID-2019. Перехід закладів освіти на карантинні обмеження засвідчив необхідність внесення змін у перебіг освітнього процесу, а саме – активне запровадження навчання в форматі онлайн. Такий формат має низку переваг: зручність та економічність процесу навчання; можливість вибору освітньої траєкторії; паралельність навчання; активна мобільна взаємодія учасників освітнього процесу; використання новітніх освітніх і цифрових технологій; соціальна рівноправність; доступність навчальної інформації; стимулювання самоосвітньої діяльності студентів [1]. У той же час, навчання в зазначеному форматі має певні труднощі: поганий настрій, втома, пригніченість, фізичне й моральне виснаження студентів через необхідність щоденного перебування перед монітором. До того ж, не варто забувати й про необхідність їхнього цілеспрямованого мотивування до навчальної діяльності. З огляду на це, постало питання щодо пошуку ефективних у таких умовах форм, методик, технологій і засобів навчання.

Необхідно додати, що викладання соціально-поведінкових дисциплін у закладах вищої освіти потребує від викладачів використання низки форм педагогічної взаємодії, серед яких важливою залишається тренінгова діяльність. Зважаючи на це, організація навчальної тренінгової діяльності студентів у форматі онлайн потребує врахування всіх її особливостей (педагогічних, психологічних, технічних тощо), відповідної підготовки

викладачів, а також розроблення навчально-методичних матеріалів для забезпечення означеного процесу.

Підкреслимо, що вирішення проблем, пов'язаних із організацією та здійсненням навчання в режимі онлайн, останнім часом є предметом досліджень багатьох зарубіжних і вітчизняних науковців. Під час вивчення досвіду польських колег щодо мотивації студентів до навчання в дистанційній формі в умовах пандемічних обмежень Є. Громов із колегами виокремлюють чинники, котрі заважають студентам навчатися [2]. До об'єктивних чинників дослідники відносять зовнішні труднощі (характер і методику проведення заняття, технічні проблеми та несприятливе освітнє середовище), до суб'єктивних – афективні чинники (перенавантаження каналів комунікації, пов'язане з відчуттями самотності і тривожності студентів). Г. Скасків також зазначає, що ефективність тренінгового заняття в форматі онлайн залежить від способів організації навчання та форм роботи, серед яких найбільш доцільними визначено: міні-лекції, групову діяльність, диспути, кейси та проєкти [3].

Результати аналізу науково-методичної літератури зазначеної тематики засвідчили необхідність розроблення методичних основ тренінгової діяльності в форматі онлайн.

Отже, мета роботи полягає в обґрунтуванні та розробленні методики організації тренінгової навчальної діяльності студентів у форматі онлайн для забезпечення успішного перебігу освітнього процесу в умовах карантинних обмежень.

Під методикою організації тренінгової навчальної діяльності в форматі онлайн розуміємо сукупність взаємопов'язаних прийомів, технік, методів і засобів навчання, котрі застосовуються на її відповідних етапах: *мотиваційно-цільовому* (визначення загальної мети, конкретизованих цілей і завдань тренінгу, а також відповідної цифрової навчальної платформи (Moodle, Zoom, BigBlueButton, GoogleMeet тощо) для його проведення; формування стратегії мотивування студентів до навчання під час тренінгів у форматі онлайн);

інноваційно-змістовому (відбір навчального матеріалу інноваційного характеру, проектування тренінгового заняття в форматі онлайн, добір тренінгових вправ і завдань, доцільних для формату онлайн); *рефлексивно-діяльнісному* (проектування тренінгового заняття в форматі онлайн, введення рефлексивних вправ по завершенню кожного з етапів тренінгу, добір різноманітних вебсервісів (Padlet, Jamboard, Mentimeter, Google документ тощо) для забезпечення індивідуальної, парної та групової роботи студентів, розроблення завдань для тестового контролю (вхідного та підсумкового), хронометрування вправ і завдань тренінгового заняття, проведення тренінгового заняття в форматі онлайн); *оцінно-результативному* (аналіз навчальної діяльності студентів і дій викладача під час тренінгового заняття, узагальнення результатів анкетування учасників тренінгу щодо зворотного зв'язку, внесення коректив у зміст і сценарій тренінгового заняття).

Таким чином, використання запропонованої авторами методики, а також дотримання організаційно-педагогічних умов (сприяння підвищенню рівня самооцінки студентів і створенню позитивного соціально-психологічного клімату в студентських групах; підготовка якісних навчальних занять з чітко сформульованими інструкціями та вимогами для студентів, а також професійно та практично спрямованим навчальним матеріалом; надання переваги груповим формам роботи студентів і використання різноманітного мультимедійного навчального контенту; інформування студентів щодо цілей вивчення та змісту пропонованої дисципліни та чітке обґрунтування зв'язку здобутих при цьому знань, умінь і навичок із майбутньою професійною діяльністю тощо) дасть можливість викладачам запровадити успішну тренінгову діяльність у закладах вищої освіти в умовах карантинних обмежень, а також оптимізувати умови її підготовки.

Список використаних джерел

1. Оршанський Л. В. Особливості дистанційного навчання майбутніх педагогів в умовах пандемії коронавірусної хвороби. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців:*

методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2021. Вип. 60. С. 99–108.

2. Громов Є. В., Коломієць А. М., Гордієнко Ю. А., Жовнич О. В. Досвід польських освітян щодо мотивації студентів до вивчення іноземних мов засобами дистанційного навчання в умовах пандемічних обмежень. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2021. Вип. 60. С. 375–387.

3. Скасків Г. М. Організація тренінгових занять під час дистанційного навчання. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 8 квітня, 2021). С. 158–160.

Олексій МЕЛЬНИК, д.е.н., професор,
кафедра економічної теорії

ПРИНЦИП СИСТЕМНОСТІ У ВИКЛАДАННІ БАЗОВОЇ АБО ЕЛЕМЕНТАРНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

В цифровому освітньому середовищі важливим напрямком вдосконалення навчального процесу стає вдосконалення і змісту, і порядку викладання тих дисциплін, які вивчаються студентам. І в цьому викладачам має посприяти використання принципу системності (системного підходу), зокрема і при викладанні знань про економіку.

Принцип системності (системний підхід) у викладанні знань про економіку має свої особливості, уявлення про які не у всіх однакові [1, 2]. У запропонованій версії сутність системного підходу в цій сфері полягає у тому, що при його використанні спочатку знання про аналізований об'єкт доводяться як про самотійну і внутрішньо замкнуту систему. При цьому об'єкт